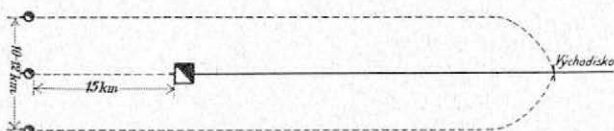

Postup přezvědného oddílu jezdeckva.

Přezvědnému oddílu přiděluje se obyčejně všeobecná osa postupu a určité pásmo, jehož šířka je asi 10—12 km.

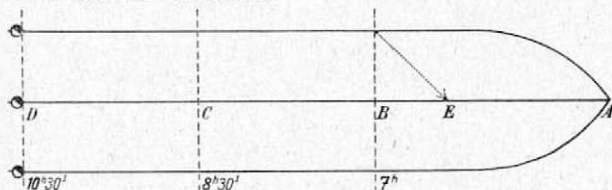
Před válkou byly průzkumné hlídky hlavními činiteli přezvědu a pracovaly samostatně. Byly vysílány na 15 km před přezvědným oddílem, a to obyčejně po jeho ose postupu a podél obou hranic přiděleného mu pásma. Jako cíl byl jím označen konečný cíl denního pochodu, který byl průměrně 40 km vzdálen. Hlídky měly svou pohyblivostí proniknouti nepřátelskou clonou a vypátrati hlavní síly nepřítele. Příštího dne byly vystřídány hlídkami novými.

Obr. 1.

Takto pracoval přezvědný oddíl ovšem jen tehdy, když po celý den nenastaly nejmenší poruchy v postupu, to jest především, když hlídky nenarazily na nepřítele. Avšak i takto bočné hlídky se často ztratily, neboť neměly map a v neznámém terénu zabloudily. Náčrty na vzdálenost 40 km obyčejně nevyhovovaly, zvláště když cesta byla kombinovaná a vedla často po polních cestách. V pásmu, v němž může dojít k srážce s nepřítelem je nemožné, aby velitel oddílu určil již před odjezdem místa, kde budou nocovati průzkumné hlídky. Co se vše může během 40 km pochodu přihoditi! V blízkosti nepřítele může velitel oddílu vysílati své hlídky jen na kratší vzdálenost — jinak jich pozbude. Když hlídky — podle předválečných zásad — narazily na nepřítele, byly jeho samočinnými zbraněmi zastaveny a jen málokterým zvláště odvážným podařilo se proklouznouti nepřátelskou clonou; avšak její jezdecktí poslové nemohli včas přinést ziskane zprávy. Přezvědný oddíl byl příliš daleko, aby mohl včas podporovati své hlídky, a málokdy věděl, kde v určitou dobu jsou. A také hlídky samy mohly si jen stěží vypočítati, kde po delším pochodu přezvědný oddíl právě je.

Velitel oddílu snažil se někdy dirigovati své hlídky časově tak, že určil postupné cíle, jichž měly hlídky v určitou dobu dosáhnouti. Z těchto cílů pak měly poslati i záporná hlášení a na nich ujednati spojení se sousedními hlídkami.

Obr. 2.

Přezvědný oddíl se pohyboval posuny a měl opustiti místo zastávky, teprve když dostal zprávy od svých hlídek z příštího postupného cíle. Protože však hlídky byly 15 km vpředu, trvalo to nejméně 1½ hodiny. Tím byl postup oddílu náramně zpomalen a proto pře-

zvědný oddíl později nevyčkával zpráv, nýbrž postupoval dále a průzkumné hlídky posílaly svá hlášení po ose pochodu vstříc přezvědnému oddílu asi k E, kde poslové měli vyčkati příchodu oddílu. Když posel přijel do bodu E, nevěděl mnohdy, zda oddíl již přešel či ne, bloudil po silnici A B, štal zbytečně svého koně a hlášení bylo obyčejně dodáno opožděně. Proto byli poslové ještě později posíláni k novému postupnému cíli přezvědného oddílu, to jest do B, kde se pravděpodobně s oddílem setkali.

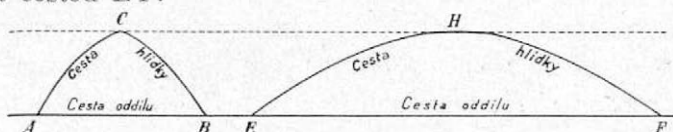
I tento způsob měl tu velkou nevýhodu, že velitel oddílu určil svým hlídkám cestu na celý den předem beze zření na možnost nepřátelského působení a při srážce s nepřítelem nemohla býti tato cesta dodržována. Musil-li oddíl opustiti svou osu pochodu, nemohl své bočné hlídky o tom zpravit, neboť nikdo je nenašel. Hlídky byly tak dlouhou dobu jako ztraceny. Taktéž vystřídání starých hlídek novými bylo často obtížné, ježto staré hlídky nebylo lze nalézt.

Válka ukázala, že příště bude možno dosíci zpráv většinou jen bojem. Hlídky nemají v sobě mnoho bojové síly. Proto je třeba silnějších jednotek s kulomety, které se mohou pustiti do boje, aby si otevřely cestu k předzvědné činnosti a také si ji zajistily. Takto se staly přezvědné oddíly hlavními činiteli přezvědu na místě průzkumných hlídek. Přezvědný oddíl vyšle na omezenou vzdálenost a v svém pásmu průzkumné hlídky, které pracují v jeho prospěch. Jsou vlastní pro přezvědný oddíl více méně zajišťovacími hlídkami na větší vzdálenost. Přezvědný oddíl se musí ovšem zajistiti mimo to předvojem. Vzdálenost hlídek od předzvědného oddílu bude asi 5—6 km, čímž chrání tento oddíl před nepřátelským lehkým dělostřelectvem. Budou se skládati jen z několika jezdců, asi 4—5.

Někdy bude záhodno vyslati kromě shora jmenovaných průzkumných hlídek hlídku na větší vzdálenost vpřed anebo do boku, na př. k obsazení mostu, prozkoumání určitých objektů a p. Pak má mít hlídka obyčejně samočinnou zbraň a jmenuje se přezvědná hlídka. Pro takové úlohy hodí se dobře také obrněné automobily.

Velitel přezvědného oddílu postupuje posuny a seskupí co možná znovu svůj oddíl po každém přískoku. To znamená, že také hlídky nejedou do nekonečna, jak se to dělalo dříve, nýbrž připojí se k oddílu na konci každého posunu, zatím co nové hlídky převezmou jejich úkol.

Je-li pásmo přidělené oddílu 10 km široké, rozumí se samo sebou že v tomto pásmu budou rozdíly v délce cest bočných hlídek a oddílu při menších posunech větší než při delších posunech. Rozdíl mezi cestou A C B a cestou A B je mnohem větší než rozdíl mezi cestou E H F a cestou E F.

Obr. 3.

Z toho vyplývá, že při malých posunech musí bočné hlídky jeti mnohem rychleji než přezvědný oddíl; to znamená, že buď jede oddíl normální rychlostí a bočné hlídky velmi rychle, čímž se ničí koně, nebo jedou bočné hlídky přiměřenou rychlostí a oddíl velmi pomalu, čímž se dostanou jen pomalu kupředu.

Výhoda malých posunů záleží v tom, že cesta A C B, skutečně hlídkou vykonaná, je kratší než cesta E H F při velkém posunu; to

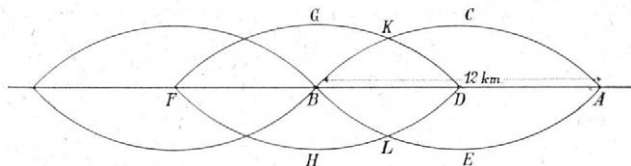
znamená, že při malých posunech je hlídka kratší dobu odloučena od oddílu než při velkých. Dále je přidělené pásmo důkladněji prohledáno.

Chce-li velitel oddílu mít své hlídky více v rukou, to bude v blízkosti nepřítele, nařídí menší posuny. V takové situaci musí oddíl ostatně postupovati opatrně, to jest pomaleji, čímž hlídka získá čas pro delší cestu. Čím dále je oddíl od nepřítele, tím delší mohou být posuny, při čemž se oddíl může pohybovati s dostatečnou rychlostí, aniž bočné hlídky uštvou své koně. Daleko od nepřítele jsou někdy bočné hlídky zbytečné. Tu stačí hlídka na ose pochodu, za níž se oddíl rychle posune na okraj nebezpečného pásma, odkud teprv započne systematická práce bočných hlídek. Tak ušetří přezvědňý oddíl koní a získá čas k důkladnějšímu prohledání pásma, kde se bude musit pohybovat pomaleji.

Máme-li uvést nějakou číslici, myslíme, že dále od nepřítele mohou být posuny hlídek 14–20 km, je-li srážka s nepřítelem možná, asi 10–12 km, je-li nepřítel zcela blízko, 8 km a méně.

Aby hlídky byly asi 6 km vzdáleny od oddílu, musí mít jistý časový náskok. V kroku urazí jezdec 140 kroků, t. j. 105 m za minutu. V klusu je předepsaný ruch 300 kroků za minutu. Avšak na tvrdé silnici při delších pochodech nelze v klusu urazit více než 280 kroků, t. j. 210 m za minutu. Vezmeme-li v úvahu menší zastávky, urazí hlídka za minutu v kroku 100 m, v klusu 200, anebo za hodinu v kroku 6 km, v klusu 12 km. Vidíme tedy, že hlídky musí vyraziti nejméně o $\frac{1}{2}$ hodiny dříve než oddíl a musí jeti v této půlhodině neustále klusem, aby dosáhly vzdálenosti 6 km od oddílu.

Předpokládáme-li, že byly hlídky vyslány z A do B, kde se mají zase připojiti k oddílu, zmenšuje se po překročení C neustále jejich vzdálenost od oddílu, až klesne v B na nulu. Proto musí přezvědňý oddíl, dříve než dojde k B, vyslati nové hlídky, asi z D přes G do F. Velitel oddílu nemůže ovšem informovati tyto hlídky za pohybu. Musí jim dáti náčrt cesty a vysvětliti jim úkol, to znamená, že se oddíl musí zastaviti, čímž dá hlídkám zase určitý náskok. Tak povstanou pro oddíl v D a F nové postupové cíle a posuny oddílu jsou asi polovicí posunů hlídek. Hlídka, které mají z některého postupného cíle odbočiti, je třeba informovati o jejich cestě a úkolu již v dřívějším cíli, aby po dosažení nového postupného cíle oddílem, od kterého mají odbočiti, mohly bez meškání odjeti. Tak musí hlídka, která pojede z D přes G do F dostati rozkaz s náčrtem již v A, aby v D mohla ihned odjeti, zatím co se oddíl zastaví a velitel informuje již hlídky, které odjedou v B. Velitelé budoucích hlídek jedou s velitelem přezvědňého oddílu, hlídky v čele valného voje.

Obr. 4.

Abychom si učinili správnou představu o rychlostech hlídek a oddílu při rozličné délce posunů, nakreslíme si normální postup, kdy oddíl dělá posun asi 12 km (hlídky asi 16 km); dále posun asi 20 km (hlídky asi 23 km), je-li dál od nepřítele, a konečně posun 8 km (hlídky asi 14 km), je-li zcela blízko nepřítele.

1. Posun $AB = 12$ km.

Pohybuje-li se oddíl polovinu doby v klusu a polovinu doby v kroku, urazí za hodinu 9 km; tedy 12 km za 80 minut.

Hlídká, která jede přes C 16 km, musila by neustále klusat, aby za 80 minut dorazila do B, kdyby současně vyjela z A. Slyšeli jsme však, že hlídka dostane v A náskok a též v D prodlí oddíl, aby dostala náskok nová hlídka přes F. Vezmeme-li v počet, že pro tyto náskoky vyčká oddíl v A i v D po 20 minutách, potřebuje na 12 km 80 minut + 20 minut + 20 minut = 120 minut = 2 hodiny.

Z toho vidíme, že hlídka má na 16 km 2 hodiny času, jede tedy rychlostí 8 km za hodinu, což je pro koně dosti výhodné.

Snížíme-li dobu jednotlivých zastávek na 15 minut (při čemž hlídka dostane potřebný náskok 6 km tím, že s počátku jde klusem, což činí za 2×15 minut 6 km), urazí oddíl cestu 12 km za 80 minut + 30 minut = 1 hod. 50 minut.

Za tuto dobu ujede hlídka 16 km, jede tedy hodinovou rychlostí téměř 9 km, což je možné.

Průměrná hodinová rychlost oddílu je potom 6·5 km.

2. Posun $AB = 20$ km.

Cesta hlídky přes C = 23 km.

Oddíl urazí 20 km v kroku a klusu za 2 hod. 10 min., k tomu zastávka 20 min. v A a 20 min. v D; dohromady 20 km za 20 hod. 50 min.; to je průměrná hodinová rychlost 7 km.

Hlídka má na 23 km 2 hod. 20 min.; jede tedy rychlostí 8 km za hodinu.

Snížíme-li dobu zastávek na 15 minut, urazí oddíl 20 km za 2 hod. 10 min. + 30 min. = 2 hod. 40 min. Průměrná hodinová rychlost = 7·5 km.

Hlídka má na 23 km 2 hod. 40 min.; jede tedy rychlostí 8·60 km za hodinu.

Tu by mohl oddíl ještě svou rychlost o něco zvýšiti, aniž by se bočné hlídky musily příliš štváti.

3. Posun $AB = 8$ km.

Oddíl potřebuje na AB 8 km: 53 min. + 20 + 20 = 93 min.

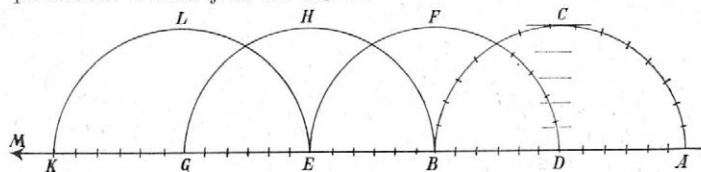
Hodinová rychlost je tedy: 5 km.

Hlídka přes C urazí za 93 min. 14 km, t. j. za hodinu 9 km.

Snížíme-li dobu zastávek na 15 min., musily by hlídky již příliš mnoho klusat.

Hlídka, která se pohybuje na ose pochodu, může býti vyslána dále než bočné hlídky, neboť není nebezpečí, že by se ztratila. Může se také volněji pohybovati, neboť získá čas zastávkou oddílu.

Tak budou bočné hlídky vyslány na př. z A do B, kdežto hlídka na ose pochodu může jeti až do E.

Obr. 5.

Při příštím posunu jdou bočné hlídky z D do E, kdežto hlídka na ose pochodu jde až do G. Zde lze dokonce každou druhou hlídku ušetřiti. Stačí, jede-li střední hlídka z A do E, další potom z B do K. Hlídky na ose pochodu z D do G a z E do M by nebylo třeba vysílati.

Při tomto vysílání hlídek je velmi důležité určit rychlost, jakou se mají pohybovati. To se dá vyjádřiti takto:

Jed'te stále klusem; nebo střídavě krokem a klusem.

Nebo: jed'te rychlostí 9, 8 nebo 12 kilometrovou. Nebo: do B musíte dorazit v 10 hodin.

Z á v ě r. Přezvědný oddíl postupuje posuny, které jsou tím menší, čím blíže je nepřítel. Po skončení každého posunu zastaví se oddíl 15—20 minut, aby vyslané průzkumné hlídky získaly potřebný náskok 6 km. Bočné průzkumné hlídky vyšle tak, aby se připojily k oddílu na konci druhého posunu. Průzkumnou hlídku po ose pochodu vyšle vždy na konec třetího posunu.

Má-li být prozkoumáno pásmo asi 10 km široké, bude průměrná hodinová rychlost oddílu při 10 km posunech nejvýše 8 km, při 4 km posunech 5 km.

Hlídka musí dostati rozkaz s náčrtem již na konci předešlého posunu, aby mohly po dosažení příštího cíle ihned odjetí.

Nepřipojí-li se některá bočná hlídka na konci posunu z jakýchkoli důvodů k přezvědnému oddílu, zanechá tam velitel oddílu směrnička.

Praktický příklad pro postup přezvědného oddílu.

Mapa 1:75.000 Pardubice a okolí. Den: 14. ledna. Teplota +3° C. Pod mrakem.

I. N á m ě t.

a) Eskadrona s četou kulometů je přezvědným oddílem 2 a má postupovati z Vysokého Mýta přes Hrochův Týnec—Chrudim—Heřmanův Městec na západní okraj Železných hor do Podhořan.

Na sever od ní postupuje přezvědný oddíl 1 z Vysokého Mýta přes Dašice—Pardubice—Valy—Přelouč do Bernardova;

na jih od ní postupuje přezvědný oddíl 3 z Vysokého Mýta přes Chrást—Nasavrky—Kovářov do Běstviny.

Značné nepřátelské síly dorazily včera večer ze směru od Prahy do prostoru Kolín—Kutná Hora—Malešov—Zásmuky. Přes 100 cyklů a asi 10 nákladních automobilů jelo v 15 hod. 30 min. od Čáslavě do Podhořan, kde se pravděpodobně ubytovali.

b) H r a n i c e p ř í d ě l e n ý c h p á s e m.

Severní hranice přezvědného oddílu 2 (vše v to): Dykačovice—Uhřetice (Auřetitz)—Tuněchody—Medlešice—Dřenice—Čep—Jezbořice—Jeníkovice—Choltice—Lipoltice—Semtěš.

Jižní hranice přezvědného oddílu 2 (vše v to): Trojovice — Libanice — Slatiňany — Stolany — Janovice — Kostelec — Litoměřice.

c) P o s t u p n é c í l e.

Přezvědné oddíly vyrazí z Vysokého Mýta v 6 hodin a překročí

1. postupný cíl: Dašice — Hrochův Týnec — Chrást v 9 hod.;

2. postupný cíl: Pardubice — Chrudim — Nasavrky v 10 hodin 40 minut;

3. postupný cíl: Valy — Heřmanův Městec — Kovářov ve 12 hodin 45 minut.

Jezdecká brigáda za přezvědným oddílem 2 přes Hrochův Týnec—Chrudim do Heřmanova Městce. Hlášení posilejte k přední zpravodajské ústředně do 8 hod. 30 min. do Vysokého Mýta, od 8 hod. 30 min. do 10 hodin 30 minut do Hrochova Týnce, do 12 h. do Chrudimě, potom do Heřmanova Městce.

II. Provedení.

a) Z Vysokého Mýta do Hrochova Týna je asi 20 km, t. j. krokem a klusem 2 hod. 15 min. Oddíl odjede v 6 hod. z Vysokého Mýta a dorazí do Hrochova Týnce v 8 hod. 15 min.

Od 6—7 hod. je tma; to však není nebezpečné, neboť v té době se oddíl pohybuje v prostoru zajištěném prvky, které jezdecká brigáda vyslala na západ od Vysokého Mýta k ochraně během noci.

Je velmi pravděpodobné, že před Hrochovým Týncem oddíl nenarazí na nepřítele. Jeho práce započne teprve od Hrochova Týnce. Při tomto prvním posunu se tedy oddíl nebude zdržovati vysíláním bočních hlídek — tím méně, že je bočně zajištěn oddíly 1 a 3, které zde postupují poblíže oddílu 2 — nýbrž vyše jen průzkumnou hlídku 1 po ose pochodu přes Hrochův Týnec do Kočí, která odjede z Vysokého Mýta v 5 hod. 30 min.

b) Bočné hlídky 2 a 3 pojedou teprve z Hrochova Týnce. Budou-li vyslány až po příjezdu eskadrony, bude eskadrona v Hrochově Týnci po dlouhou dobu v bocích nezajištěna. Proto vyrazí hlídky 2 a 3 z Vysokého Mýta společně s hlídkou 1 a v Hrochově Týnci pojedou pravá 2 ihned přes Vejvanovice do Uhřetice (Auřetitz) a levá 3 přes Hombice na výšinu na západ od Libanic, kde zůstanou státi do 8 hod. V 9 hod. jedou obě hlídky dále na západní okraj Chrudimě k křižovatce říšské silnice Chrudim — Markovice s tratí, a to pravá přes Tuněchody — Vestec — Chrudim, levá po polní cestě Libanic — kóta 275 — Slatiňany — Chrudim.

Cesta Uhřetice—Chrudim = 7 km, čas klusem a krokem = 45 minut.

Hlídka tam přijede v 9 hod. 45 min.

Cesta kopec na západ od Libanic—Chrudim = 9 km, čas klusem a krokem = 1 hodina.

Hlídka tam přijede v 10 hodin.

Po ose pochodu vyše oddíl hlídku 4 z Hrochova Týnce přes Kočí—Chrudim do Bilan. Stačí, vyjede-li tato hlídka v 8 hod. 45 min. z Hrochova Týnce. Hrochův Týnec—Bilany = 14 km, hlídka tam přijede v 10 hod. 15 min.

Oddíl má v Hrochově Týnci 50 min. času k přesedlání. Velitel dá rozkaz hlídkám 5 a 6, které vyjedou z Kočí.

c) Hrochův Týnec—Kočí = 4 km; oddíl tam přijede v 9 hod. 30 minut.

Hlídky 5 a 6 jedou ihned podle rozkazu, který dostaly již v Hrochově Týnci dále, a to hlídka 5 z Kočí přes Topol — kóta 248 na severovýchod od Vestce — Medlešice — Dřenice — Stříbrhů — Bilany. Cesta = 14 km, hlídka dorazí do Bilan v 11 hod. 5 min.

Hlídka 6 z Kočí přes Vlčnov — Slatiňany — Sobětuchy — Červený ml. — Bořetický ml. — Lány — Bilany. Cesta = 14 km, hlídka dorazí do Bilan 11 hod. 5 min.

Hlídka 1 v Kočí se připojí k eskadroně.

Po ose pochodu nevyšle eskadrona z Kočí žádnou hlídku, protože je hlídka 4 již vpředu.

V Kočí zůstane eskadrona státi 15 minut; v této době informují velitel oddílu hlídky 7, 8 a 9.

Vyjede v 9 hod. 45 min.

d) Kočí—Chrudim = 5½ km; oddíl tam přijede v 10 hod. 20 min. Zde se připojí k oddílu hlídky 2 a 3.

Zato jedou hlídky 7, 8 a 9 ihned dále, a to:

Hlídka 7 po ose pochodu přes Bilany—Heřmanův Městec do Stojic. Cesta = 13 km; hlídka dorazí do Stojic v 11 hod. 15 min.

Hlídka 8 doprava přes Dřenice—Čep—Jestbořice—Klešice—Heřmanův Městec. Cesta = 14 km; hlídka dorazí do Heřmanova Městce v 11 hod. 55 min.

Hlídka 9 doleva přes Sobětuchy—Stolany—Janovice—Uherčice—Kostelec—Heřmanův Městec. Cesta = 16 km; hlídka dorazí do Heřmanova Městce v 12 hod. 5 min.

Eskadrona pobude v Chrudimi 20 minut, velitel informuje hlídky 10 a 11 a odjede v 10 hod. 40 min. do Bilan.

e) Chrudim—Bilany = 4 km; oddíl tam přijede v 11 hod. 10 min. Zde se připojí hlídky 4, 5 a 6.

Hlídky 10 a 11 jedou ihned dále, a to:

Hlídka 10 doprava přes Rožhovice—Jenikovice—Choltice—Stojice. Cesta je 14 km; hlídka dorazí do Stojic ve 12 hod. 45 min.

Hlídka 11 doleva přes Morašice—Chotěnice—Zdechovice—Kostelec—Načešice—Stojice. Cesta = 14 km; hlídka tam dorazí ve 12 hod. 45 min.

Po ose pochodu eskadrona nevyšle z Bilan žádnou hlídku, protože jede již hlídka 7 do Stojic.

V Bilanech pobude eskadrona 15 minut, velitel eskadrony informuje hlídky 12, 13 a 14 a jede v 11 hod. 25 min. dále do Heřmanova Městce.

f) Bilany—Heřmanův Městec = 6 km; oddíl dorazí do Heřmanova Městce ve 12 hod. 5 min.

Zde se připojí k eskadroně hlídky 8 a 9. (Hlídka 9 přijede současně s eskadronou.)

Hlídky 12, 13 a 14 jedou ihned dále, a to:

Hlídka 12 po ose pochodu přes Stojice—Podhořany do Bučic. Cesta = 14 km; hlídka dorazí do Bučic v 13 hod. 40 min.

Hlídka 13 doprava přes Svinčany—Choltice—Lipoltice—Turkovic—Podhořany. Cesta = 15 km; hlídka dorazí do Podhořan v 13 hod. 45 min.

Hlídka 14 doleva přes Konopáš—Vyžice—Sloukovice—Bílý Kámen do Podhořan. Cesta = 10½ km; hlídka dorazí do Podhořan v 13 hod. 15 min.

V Heřmanově Městci zůstane převážný oddíl státi podle rozkazu brigády do 12 hod. 45 min., to jest 40 minut.

Jak je viděti, vystačí bočné hlídky všude s hodinovou rychlostí 9 km, takže koní může býti dosti šetřeno.

Oddíl urazí vzdálenost Vysoké Mýto—Heřmanův Městec, t. j. 39 km za 6 hod. 5 min.; oddíl se tedy pohybuje průměrnou hodinovou rychlostí 6¼ km (počítajíc v to veškeré zastávky), což je dostatečně rychle.

Při 1. posunu (H. Týnec) má oddíl vysláno 3 hlídky (1, 2, 3);

Při 2. posunu (Kočí) má oddíl vysláno 4 hlídky (1, 2, 3, 4);

Při 3. posunu (Chrudim) má oddíl vysláno 5 hlídek (2, 3, 4, 5, 6);

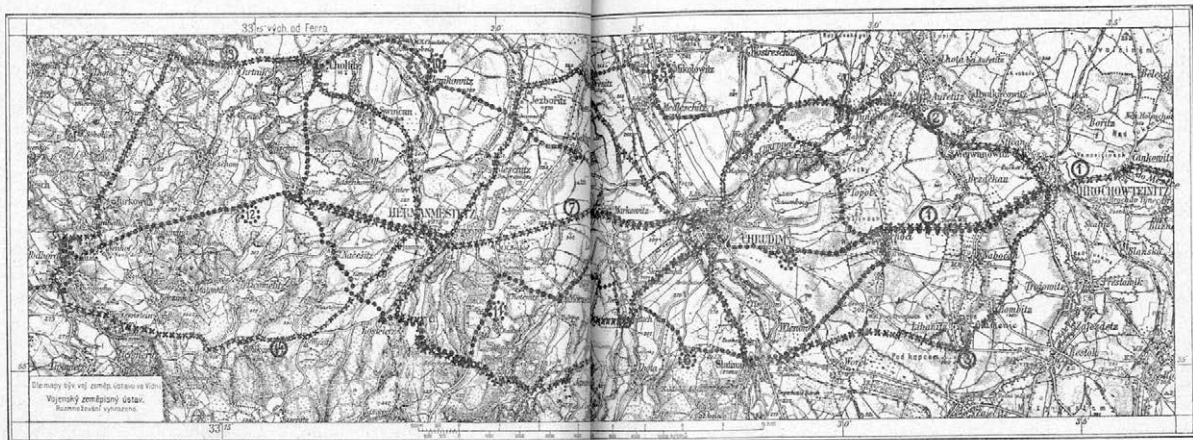
Při 4. posunu (Bilany) má oddíl vysláno 6 hlídek (4, 5, 6, 7, 8, 9);

Při 5. posunu (Heřmanův Městec) má oddíl vysláno 5 hlídek (7, 8, 9, 10, 11).

Bereme-li v úvahu, že hlídky jsou silné 1 + 4, je eskadrona trvale oslabena jen o 25—30 patračů, t. j. o patrače dvou čet.

Pplk. gštibu Jaroslav Eminger:

Postup převěddilu jezdeckva.

„Vojenské Rozhledy“ roč. VIII. (1927), č. 2.

Značí: modrou barou **XXXXX** ①

červenou br... 4